

Krajský úřad Olomouckého kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc

Č. j.: KUOK 122938/2025

V Olomouci dne 11. 2. 2026

Sp. zn.: KÚOK/122938/2025/OŽPZ/9274

Vyřizuje: Mgr. Michaela Sobotková

Telefon: 585 508 424

Datová schránka: qiabfmf

E-mail: m.sobotkova@olkraj.cz

Počet listů: 7

Počet příloh: 0

Počet listů / svazků příloh: 0 / 0

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA
NÁVRH OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“), jako místně a věcně příslušný orgán v přenesené působnosti podle § 29 odst. 1 a § 67 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a orgán ochrany přírody podle § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZOPK“), vydává podle § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 56 odst. 2 písm. b) a písm. c) ZOPK a na základě § 56 odst. 4 ZOPK toto opatření obecné povahy (dále jen „opatření“):

I.

1. Povoluje se výjimka ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha bobra evropského (*Castor fiber*), který je zařazen v kategorii silně ohrožených (§ 48 odst. 2 písm. b) ZOPK) a je zároveň druhem, který je předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, konkrétně ze zákazu rušit jej a ničit jeho sídla (§ 50 odst. 1 a 2 ZOPK)

- a) odstraňováním nebo zprůtočňováním bobřích hrází,
- b) likvidací bobřích sídel.

2. Za sídlo bobra evropského se považují podzemní nory a tzv. hrady či polohrady.

3. Za bobří hráz se nepovažují jednotlivé kmeny dřevin spadlé do vodního toku nebo přes vodní tok se zachycenými naplaveninami. Tyto překážky lze odstraňovat bez omezení.

II.

Výjimka se povoluje

- a) správcům vodních toků¹,
- b) vlastníkům nebo správcům vodních děl² a staveb podle čl. III. opatření,
- c) vlastníkům nebo správcům ostatních staveb podle čl. V. písm. b) opatření,

¹ § 48 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů

² § 55 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů

(dále jen „oprávněné osoby“) v zájmu prevence závažných škod na majetku, v zájmu veřejného zdraví³ a veřejné bezpečnosti v případech, kdy bobří hráze a bobří sídla ohrožují stabilitu, bezpečnost a provozuschopnost vodních děl nebo staveb infrastruktury, znemožňují plynulý odtok vody při povodni, mohou způsobit zvýšením hladiny vodního toku vznik povodňové situace, nebo významně omezují hospodářské využití okolních pozemků tak, že je nelze využívat v souladu s druhem pozemku a způsobem jeho využití⁴.

III.

Výjimku lze uplatňovat na území, na němž krajský úřad vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny (§ 77a ZOPK) mimo území zvláště chráněných území včetně jejich ochranných pásem a mimo území evropsky významných lokalit, v nichž je bobr evropský předmětem ochrany, a to na:

- a) vodních tocích⁵ mimo úseky vodních toků v přirozeném korytě⁶,
- b) rybnících⁷,
- c) umělých vodních nádrží⁸,
- d) ochranných hrází⁹,
- e) zařízeních, zajišťujících u vodních děl uvedených pod písm. a) – d) tohoto článku ochrannou nebo doplňkovou funkci (drenážní systémy, odvodnění, těsnící prvky apod.),
- f) stavbách veřejné infrastruktury¹⁰.

IV.

Výjimku lze uplatňovat ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření obecné povahy každoročně:

- a) v období od 1. března do 31. října, pokud jde o činnosti uvedené v čl. I. písm. a) opatření,
- b) v období od 1. března do 31. března a od 15. července do 31. října, pokud jde o činnosti uvedené v čl. I. písm. b) opatření.

V.

V případě prokazatelného bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo v případě prokazatelné bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku

- a) neplatí časové omezení podle čl. IV. opatření,
- b) lze výjimku uplatňovat i na stavbách, které nejsou vymezeny v čl. III. opatření,
- c) lze zásahy mimo období podle čl. IV. opatření provádět jen za účasti kvalifikované osoby (biologického dozoru),
- d) lze zásahy uplatňovat i na úsecích vodních toků v přirozeném korytě.

³ § 2 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴ § 3 odst. 2 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 10 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhlášky), ve znění pozdějších předpisů

⁵ § 43 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 44 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁷ § 2 písm. c) zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů

⁸ ČSN 75 0120

⁹ ČSN 75 0101

¹⁰ § 10 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů

Za bezprostřední ohrožení a bezprostřední hrozbu se pro účely tohoto opatření považuje situace podle § 64 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále „vodní zákon“) ve znění pozdějších předpisů, a situace, kdy nastanou mimořádné okolnosti, dotýkající se bezpečnosti vodního díla, zjištěné při technicko - bezpečnostním dohledu podle § 61 a § 62 vodního zákona.

VI.

1. Výjimku lze uplatňovat za těchto podmínek:

- a) provedení zásahů podle čl. I. opatření oznámí oprávněná osoba krajskému úřadu s předstihem nejméně 10 dní před plánovaným zásahem, a to písemně poštou nebo elektronicky (e-mailem na adresu posta@olkraj.cz).
- b) provedení zásahů podle čl. V. opatření oznámí oprávněná osoba krajskému úřadu písemně poštou nebo elektronicky (e-mailem na adresu posta@olkraj.cz) nejpozději do 14 dní od jejich provedení.

2. Oznámení musí obsahovat:

- a) datum zásahu,
- b) lokalizaci zásahu (říční km, parcelní č., katastrální území, zakres do mapy),
- c) důvod zásahu,
- d) počet záměrem dotčených jedinců bobra,
- e) popis předpokládaných nebo provedených opatření,
- f) fotodokumentaci místa před provedením zásahu i po jeho provedení.

3. Oprávněná osoba, která provedla v daném roce zásah podle čl. VI. odst. 1 písm. a) i b) tohoto opatření obecné povahy, zašle do 31. prosince daného roku krajskému úřadu písemnou zprávu (v tištěné nebo elektronické podobě), která bude obsahovat:

- a) údaje o celkovém počtu zásahů provedených podle čl. I. a čl. V. opatření,
- b) lokalizaci každého jednotlivého zásahu (ř.km, parc. č., katastrální území, zakres do mapy),
- c) termín realizace každého zásahu,
- d) zdůvodnění jednotlivých zásahů,
- e) popis skutečně provedených opatření u každého zásahu,
- f) vyhodnocení provedených opatření.

4. Oprávněná osoba krajskému úřadu prokazatelně doloží, že záměr na odstranění a zprůtočňování bobřích hrází nebo na likvidaci bobřích sídel bude realizován pouze v upraveném vodním toku, případně v části upraveného vodního toku dle zákona o vodách (s výjimkou situací uvedených v čl. V. opatření).

VII.

U zásahů povolených dosud platným rozhodnutím krajského úřadu o povolení výjimky ze zákazů (§ 56 ZOPK), které bylo vydáno před účinností tohoto opatření, začínají podmínky stanovené tímto opatřením platit prvním dnem po skončení platnosti příslušného rozhodnutí o povolení výjimky.

VIII.

Výjimka povolená tímto opatřením platí po dobu 10 let ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření.

Odůvodnění

Krajský úřad, jako orgán ochrany přírody příslušný k vydání opatření obecné povahy, přistoupil na základě dosavadní praxe spojené s projednáváním žádostí správců vodních toků a vlastníků a provozovatelů vodních děl, k vydání opatření obecné povahy k povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněného živočicha bobra evropského (*Castor fiber*). S trvalým výskytem bobra evropského dochází k situacím, kdy může dojít ke vzniku značných škod na majetku nebo ohrožení veřejného zdraví a bezpečnosti, přičemž individuální povolování výjimek ze zákazů neumožňuje zasahovat dostatečně operativně podl aktuální situace. S cílem umožnit operativní zásahy v případě hájení veřejných zájmů a snížit administrativní zátěž žadatelů využil krajský úřad pravomoci povolit opatřením obecné povahy vůči blíže neurčenému okruhu osob výjimku ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje bobra evropského. Subjekty, které jsou oprávněny k provádění činností, povolených touto výjimkou, jsou správci vodních toků a vlastníci či správci vodních děl nebo staveb, kde dochází k prokazatelným kolizím s činností bobra evropského.

Bobr evropský

Bobr evropský je původním druhem středoevropské fauny. Do 17. století byl na našem území relativně hojným druhem, který se vyskytoval prakticky plošně. Původní populace bobra evropského byla na území našeho státu vyhubena v první polovině 18. století. Na přelomu 18. a 19. století byly prováděny pokusy s farmovými chovy bobra i jeho vypouštěním do volné přírody, především v oblasti Třebońska. Problémy, které způsoboval, a absence ochrany druhu, vedly koncem 19. století k opětovnému vyhubení druhu. Vedle přímého pronásledování klesaly stavy druhu též v důsledku zásahů do stanovišť, zejména přeměnou lužních lesů a mokřadů na zemědělskou půdu. Na území České republiky se tento živočichové začali samovolně šířit teprve od 70. let 20. století z okolních zemí a rovněž za přispění umělého vysazování [v Olomouckém kraji v Chráněné krajinné oblasti (dále jen „CHKO“) Litovelské Pomoraví v 90. letech 20. stol.]. Šíření druhu je dáno několika faktory: nízkými stanovištními a potravními nároky, které jsou v zemědělsky obhospodařované krajině dobře uspokojovány, absencí konkurentů a predátorů, vysokou ostražitostí, vysokým reprodukčním potenciálem a silnou teritorialitou.

V České republice byl schválen k ochraně bobra evropského „Program péče o bobra evropského v České republice“ [Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „AOPK ČR“) a Ministerstvo životního prostředí, 2013 – tento materiál byl použit jako zdroj údajů pro popis kolizních situací, vyvolaných činnostmi bobra evropského]. Cílem je zabezpečit trvale udržitelnou populaci bobra evropského a stabilizovat jeho populace tak, aby vlivy související s jeho přítomností významně neohrožovaly hospodářské využití krajiny. Z hlediska územního je ochrana bobra evropského diferencována pomocí zonace. Část území Olomouckého kraje spadá do zóny A (CHKO Litovelské Pomoraví, část území evropsky významné lokality Morava - Chropýňský luh v Olomouckém kraji a část evropsky významné lokality Litovelské Pomoraví mimo CHKO Litovelské Pomoraví). Většina území kraje je v zóně ochrany B, ve které se počítá s konfliktními situacemi mezi potřebami bobrů a údržbou a rozvojem krajiny, které se mají řešit s cílem omezit významné škody a zároveň umožnit migraci a výskyt bobra na vhodných lokalitách, kde škody většího rozsahu nehrozí. Na základě známého výskytu bobrů a matematického modelování stanovila Česká zemědělská univerzita v Praze přibližný počet bobrů na území České republiky k 1. 7. 2020, přičemž konkrétně pro Olomoucký kraj se jednalo

v době uvedení výsledků o množství 1840 ks jedinců tohoto druhu.

Právní rámec ochrany bobra evropského

V České republice má bobř evropský od r. 1992 status zvláště chráněného druhu živočicha. V současné době se řadí do kategorie silně ohrožených druhů (§ 48 odst. 2 písm. b) ZOPK). Seznam zvláště chráněných živočichů je uveden v příloze č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Bobř evropský je celoevropsky chráněným druhem podle Směrnice Rady Evropy 92/43/EHS, uvedený v Příloze II a Příloze IV.

Podle § 50 odst. 1 a 2 ZOPK jsou zvláště chránění živočichové chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

Podle ustanovení § 56 ZOPK může orgán ochrany přírody povolit výjimku ze zákazů uvedených v § 50 odst. 2 ZOPK v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany. Výjimky ze zákazů podle § 56 ZOPK jsou obecně povolovány na základě žádosti (řízení není vedeno z moci úřední).

Veřejný zájem – převaha nad zájmem ochrany přírody

Bobř evropský jako součást ekosystémů vázaných na vodu svými aktivitami výrazně přeměňuje prostředí vodních toků, přilehlých niv a vodních ploch. Své základní životní potřeby zajišťuje stavbami sídel (obydlí), zejména hrabáním nor, dále kácením dřevin a stavbou hrází na vodních tocích. Z biologického hlediska mají tyto aktivity pozitivní efekt, neboť narůstá diverzita biotických a krajinných složek, avšak v krajině, která je člověkem pozměněná a intenzivně obhospodařovaná, vznikají konfliktní situace.

Sídla bobřů (obydlí) mají východ ukrytý pod hladinou, hlavní komora je v suché části břehu nad hladinou podzemní vody. Nory jsou zakládány tam, kde je vysoký hlinitopísčité břeh u vodních toků. V plochých nivách, kde není možné zajistit suchou část doupěte, budují bobři nadzemní obydlí nad úrovní terénu z větví a bahna – hrady (nadzemní sídlo) a polohrady (přechod mezi podzemním a nadzemním sídlem). V místech, kde výrazně kolísá hladina vody v okolí sídla, budují systém náhradních východů a nor. V suchých fázích roku jsou někdy východy z nor patrné nad hladinou vody, avšak je to jen nouzové řešení. Od jara do podzimu rodina bobřů využívá větší množství sídel (obydlí), na zimu se celá skupina shromáždí do jednoho nebo několika málo sídel.

S hrabáním nor dochází k rozrušování celistvosti a pevnosti břehů vodních toků. Hrabáním nor jsou narušovány hráze rybníků, vodních nádrží a protipovodňových hrází, které ztrácejí stabilitu. Technicky upravené ohrázkované toky nejsou pro bobry

příliš atraktivní, avšak pokud zde k hrabání nor dojde, je takový stav velmi nebezpečný. Za normálních vodních stavů jsou nory budovány v březích toku a nezasahují do protipovodňových hrází. Rizikem jsou zvýšené povodňové stavy, kdy se hladina vodního toku na čas zvýší, a bobří si musí vyhrabat novou úroveň nor, které již mohou zasahovat do hrází, a ohrožují tak propustnost a bezpečnost hrází. Přestože jde o krátkodobý vliv, kdy se jedinci po odeznění povodně vrátí zpět na úroveň břehu, funkčně jde o značnou škodu na hrázi, která se může negativně projevit v následném období při zvýšeném průtoku. Problémem, který souvisí s budováním nor, je také propadání svrchních partií ochranných hrází či podhrabaných cest. Několikanásobná perforace břehů vodních toků a ochranných hrází narušuje jejich stabilitu a může vést i k protržení.

Jednoznačně největší dopad na okolní prostředí má budování bobřích hrází na vodních tocích. Cílem stavby hrází je zajištění bezpečného pohybu v obývaném území. Především jde o to, zajistit u vchodu do obydlí takovou úroveň hladiny, aby ani při nejnižších stavech vody nebyl vchod odkrytý, a dále docílit zatopení části teritoria, což zlepší dostupnost potravních zdrojů a umožní snazší manipulaci při přibližování potravy k obytným norám. Hráze se proto nevyskytují jen v místech, kde má bobří rodina obydlí, ale mohou být i v částech teritoria s vhodným potravním zdrojem.

Přehrazením vodního toku bobří hrází dochází ke změně koryta vodního toku i ke změně odtokových poměrů. Situace vyžaduje pozornost při povodňových událostech, kdy by bobří hráz mohla být překážkou odtoku vody. Směrem po proudu je pod bobřími hrady a hrázemi uvolňováno větší množství splaveného materiálu, které se může lokálně hromadit v nižších tratích toku. V důsledku většího množství zachyceného materiálu vznikají bariéry v proudu, hrozit může i lokální vybřežení. U vodních děl má prioritu jejich funkce, pro kterou byla tato díla zřízena. Správci vodních toků mají podle dle § 47 odst. 2 písm. c) vodního zákona povinnost udržovat vodní díla v toku, případně další stavby, v řádném stavu, nezbytném k zajištění funkcí vodního toku. Vlastník vodního díla má obecně (dle § 59 vodního zákona) povinnost udržovat vodní dílo v řádném stavu tak, aby nedocházelo k ohrožování bezpečnosti osob, majetku a jiných chráněných zájmů. Právě v případě vodních děl může nejčastěji docházet k rozporu mezi požadavky na zajištění jejich bezpečnosti a funkce a následky aktivit bobra (narušení hrází norováním, poškození či zahrazení výpustných aj. objektů apod.). Případy protržení hrází rybníka či vodní nádrže mohou mít fatální následky.

V souvislosti se správou toků je spojováno riziko vzniku překážek, které brání plynulému odtoku vody. Dřeviny slouží v podzimním a zejména v zimním období jako jediný zdroj potravy bobra. Kmeny pokácené bobry často leží na březích toků, nebo přímo v řečišti a nanášením dalšího materiálu se vytvářejí bariéry. Splavené zbytky potravní činnosti bobrů mohou působit problémy zejména při povodňových stavech, neboť tak vznikají bariéry v nižších částech toku, zejména u mostních konstrukcí a propustků, které se splaveným materiálem ucpávají.

Stavbou hrází může být narušena stabilita staveb dopravní infrastruktury, neboť dochází k podmáčení až přelévání těles dopravních koridorů (bobří využívají k přehrazení často zúžená místa vodních toků, jako jsou propustky a mosty) a dochází k zatopení objektů infrastruktury. Nová proudnice nebo zátopa může rovněž ohrozit i objekty, které zatopení nesnesou, např. vrty na čerpání pitné vody, výpusti čistíren odpadních vod a výusti kanalizací, rybí sádky, hrázová tělesa rybníků a nádrží atd. Výrazné a dlouhodobé zamokření v okolí toků snižuje i produkční funkci

zemědělských a lesních ploch a ztěžuje, až znemožňuje dostupnost těchto ploch pro hospodaření.

Při porovnání ohrožení jiných veřejných zájmů – ochrany majetku, kde hrozí riziko vzniku značných škod, a ochrany zdraví a bezpečnosti obyvatelstva při zvýšených průtocích a v mimořádných situacích – ve vztahu k ochraně přirozeného vývoje bobra evropského, vyhodnotil orgán ochrany přírody uvedené veřejné zájmy jako převažující nad zájmem ochrany přírody. Byl veden především snahou o prevenci. Konkrétní povolené zásahy vůči bobřím hrázím, případně sídlům, které jsou lokálního charakteru, nejsou směřovány přímo vůči jedincům bobra evropského. Nepředpokládá se úmyslný přímý kontakt s jedinci. Lokální zásahy mohou postihnout jen malou část bobří populace. Většina zásahů bude prováděna v období, kdy se rodiny již budou schopny přesunovat, čímž je snížen dopad na živočichy. Vynucené přemístění bobřích rodin z problematické lokality znamená, že se rodina usadí na jiném úseku toku. Zánik populace nehrozí.

Důvody pro povolení výjimky

Veřejné zájmy, v jejichž prospěch je výjimka povolena, zahrnují činnosti směřující k prevenci závažných škod, zejména na úrodě, lesích, vodách a ostatních typech majetku a dále v zájmu ochrany veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti tak, jak je zákonem stanoveno (§ 56 odst. 2 písm. b) a § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK).

Povolené činnosti a období, kdy je umožněno provádění zásahů

Oprávněnými osobami, které mohou provádět povolené činnosti, jsou správci či vlastníci, kteří mají práva a povinnosti spravovat, udržovat a opravovat vodní toky a vodní díla či jiné stavby a zajišťovat jejich funkci. Z vodních děl jsou zde zvláště uvedeny rybníky, vodní nádrže a ochranné hráze, na nichž dochází ke střetům s činnostmi bobra nejčastěji.

Tato výjimka umožňuje oprávněným osobám vykonávat povolené činnosti za stanovených podmínek. Oprávněné osoby mohou zvolit v rámci povolení takový typ zásahu, který povede ke splnění požadovaného účelu.

Likvidací bobří nory se pro účely výjimky rozumějí zásahy, které spočívají v sanaci poškozeného místa za účelem obnovení funkčnosti stavby či vodního díla, zejména zasypání nor, zhutnění materiálu hrází, stabilizace protipovodňových hrází technickým opatřením (ocelovými štěty, pletivem, lomovým kamenem). Před likvidací nory je třeba dostupnými prostředky co nejspolehlivěji zajistit, že v době zásahu nejsou živočichové přítomni. V tomto smyslu je vhodná a v případě urgentních zásahů i potřebná součinnost s osobou vykonávající biologický dozor.

Za hráz postavenou bobrem se považuje pevná příčná, popř. i podélná překážka v toku, která je vybudována v korytě toků z kmenů a větví utěsněných drny, hlínou a bahnem. Může obsahovat i antropogenní materiály (PVC folie apod.). Jednotlivé kmeny stromů, ať již samovolně vyvrácené nebo pokácené bobrem, které leží v toku nebo jsou padlé příčně, případně se zachycenými naplaveninami, se za hráz postavenou bobrem nepovažují. Lze je odstraňovat průběžně. Dřeviny pokácené bobrem (na kmeni je patrný typický okus), zasahují-li do průtočného profilu, lze odstraňovat, avšak v tomto případě je vhodné ponechat části koncových větví na místě jako zdroj potravy bobra (sníží se tím tendence ke kácení dalších dřevin bobrem).

Obnovu průtočnosti a snížení hladiny vzdutí bobřích hrází lze provést úplným odstraněním bobří hráze, nebo - pokud postačí - jen zprůtočněním hráze odebráním části materiálu. Zprůtočňováním bobřích hrází se rozumí mechanické narušení celistvosti tělesa bobří hráze buď odstraněním části materiálu hráze, nebo perforací hráze vložením technického prvku (drenáž hráze pomocí perforované trubky s otvory zajištěnými proti ucpání). Zprůtočnění hráze drenáží bobří nedokážou eliminovat a podle poznatků z praxe má takové opatření ten účinek, že se hladina vody ustálí v úrovni, která může omezit negativní vliv vzdutí toku hrází. Bobří buď tuto úroveň hladiny akceptují a na lokalitě zůstanou, nebo danou lokalitu opustí. Rozebírá-li se materiál hráze, musí se zásah provádět opakovaně, neboť bobří hráz v krátkém čase obnoví, popř. dokonce zvýší. Výsledkem těchto zásahů je pouze vymístění usazeného jedince nebo bobří rodiny z daného úseku toku.

Výjimka je povolena především na vodních tocích, které jsou upravené. Orgán ochrany přírody zohlednil zvýšenou ochranu přirozených koryt vodních toků, která je nástrojem ochrany vodních a na vodu vázaných ekosystémů v souladu s účelem vodního zákona. Zásahy do vodních toků v přirozených korytech by měly být minimalizovány (§ 47 odst. 5 vodního zákona). I když činností bobra evropského nedochází přímo ke škodám na přirozeném korytě vodního toku, jsou reálné situace, kdy dochází k ohrožení staveb či infrastruktury, které se nacházejí v dosahu přirozeného koryta vodního toku, a může samozřejmě dojít k ohrožení okolních či níže položených sídel. Proto vzal orgán ochrany přírody v úvahu nutnost provádět zásahy na těchto tocích, případně jejich úsecích, v případech bezprostředního ohrožení podle čl. V tohoto opatření.

Prvním typem povoleného zásahu je odstranění bobřích hrází. V tomto případě se rozsah škod odvíjí od typu vodního toku, především jeho spádu, na němž závisí délka vzdutí vody, konfiguraci terénu, způsobu využití dotčených pozemků či nemovitostí a také na tom, zda se jedná o tok ohrázkovaný. Ze současné praxe vyplývá, že k omezení (někdy i znemožnění) zemědělského či lesnického hospodaření dochází tedy kvůli vyběžení toku či zvýšení hladiny podzemní vody v sousedství přehrazeného toku. Pokud je vzniklá škoda svým rozsahem závažná, lze bobří hráz v souladu s podmínkami tohoto opatření obecné povahy odstranit. Dále jsou známy případy, kdy vzdutí způsobené bobří hrází dosahuje až do zastavěné části obce, kde může ohrozit i stavby, technická zařízení či prvky infrastruktury a jejich funkčnost. Toto riziko se týká zejména čistíren odpadních vod nebo veřejné kanalizace, kde nadržení vody v místě vyústění může zásadně ovlivnit funkci těchto zařízení. Zvýšení vodní hladiny v tocích mimo přirozené koryto či v umělých kanálech může dále ztížit nebo znemožnit jejich pravidelnou údržbu, která je důležitá pro zachování jejich průtočnosti. Pokud by v důsledku těchto okolností bylo ohroženo veřejné zdraví, veřejná bezpečnost nebo by mohla vzniknout závažná majetková škoda, může oprávněná osoba v souladu s podmínkami tohoto opatření obecné povahy bobří hráz odstranit. Takto popsany veřejný zájem je konfrontován se zásahem, který lze na lokální úrovni kvalifikovat jako škodlivý ve vztahu k přirozenému vývoji bobra. Možnou alternativou k odstraňování hrází je jejich drénování (zprůtočňování).

Období pro uplatňování tohoto typu zásahů je stanoveno na dobu od 1. března do 31. října kalendářního roku. Krajský úřad přitom vychází z úvahy (podpořené

odborným názorem AOPK), že odstraňování nebo zprůtočňování hrází nepředstavuje ve vegetačním období na rozdíl od likvidace sídel významné ohrožení rodin s malými mláďaty, aby bylo nutno je omezovat i v jarním a letním období. Zásahy do bobřích hrází jsou vyloučeny pouze v období přípravy na zimu a zimování bobrů. Zde pak platí, že v případě bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti, jiného veřejného zájmu či bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku lze zásah provést mimo vymezené období. V havarijních situacích mohou oprávněné osoby provést zásahy k odvrácení bezprostředního nebezpečí i mimo vymezenou dobu v čl. IV. písm. a). Tyto případy by měly být prováděny výjimečně. Pokud správci a vlastníci řádně vykonávají povinnosti (např. provádějí pravidelné kontroly v terénu v místech ohrožených aktivitou bobrů), využijí možnosti provést zásah ve vymezené době. Při provádění urgentních zásahů podle čl. V., v době, kdy by mohli být přímo dotčeni jedinci bobra evropského, zejména kdy by mohla být v norách přítomná mláďata, považuje orgán ochrany přírody za nutné, aby zásah proběhl ve spolupráci s odborně kvalifikovanou osobou, která by pro oprávněnou osobu prováděla biologický dozor. Odborná pomoc je potřebná z toho důvodu, aby postup vůči živočichům byl co nejšetrnější, neboť by zásah mohl být prováděn v citlivém období přezimování a zejména v době odchovu mláďat. Zároveň je zajištění biologického dozoru v zájmu oprávněných osob, neboť při šetrném postupu nedojde k poškození živočichů.

Biologický dozor mohou při zásazích poskytovat k tomu kvalifikované osoby, které s opatřeními tohoto typu mají zkušenosti. Rozumějí se tím například osoby s přírodovědným vzděláním, odborníci působící na přírodovědeckých fakultách, autorizované osoby k provádění biologického hodnocení, zástupci specializovaných firem nebo spolků, případně může odbornou pomoc zprostředkovat AOPK.

K posouzení, kdy hrozí reálné bezprostřední nebezpečí, použil orgán ochrany přírody definici a úpravu postupu při povodni podle § 64 vodního zákona a dále situace, které mohou nastat v souvislosti s bezpečností vodních děl na základě provedeného technicko-bezpečnostního dohledu ve spojitosti s platnými technickými normami.

Druhým tipem povolovaného zásahu je likvidace bobřích sídel, kterými se rozumí nejen nory, ale i hrady a polohrady. Sídelní nora je složitý systém chodeb s centrální komorou vyhloubený v břehu nebo hrázi, kromě ní budují bobři také větší množství krátkých úkrytových nor. Pro účely tohoto opatření se mezi uvedenými typy nor nečiní rozdíl. Je-li břeh nad norou příliš nízký a její strop se propadne, vytváří bobr polohrad, tj. náhradní střechu nory z větví a bláta viditelnou na povrchu. Bobří hrady, budované z větví, bláta a kamení ode dna ve vodě na podmáčených lokalitách, kde bobr nemá možnost vyhrabat nory, jsou poměrně vzácné a na rozdíl od nor nebo s nimi spojených polohradů zpravidla samy o sobě ohrožení výše uvedených zájmů nepředstavují. Mohou však nastat situace, kdy tomu tak může být nebo kdy je jejich zničení nevyhnutelné při likvidaci jiné bobří stavby, výjimka se proto vztahuje i na odstraňování či poškozování těchto sídel. Z důvodu ochrany druhu i z důvodů etických bylo přitom stanoveno období, kdy lze zásah provést tak, aby nebyla postižena rodina s malými mláďaty. Toto období bylo stanoveno v jarním období od 1. března do 31. března a v letním a podzimním období od 15. července do 31. října. Pouze v případě bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti, jiného veřejného zájmu či bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku lze zásah provést ihned. Za takový případ lze považovat porušení hráze vodní nádrže, kde bezprostředně hrozí její protržení, porušení ochranné hráze vodního toku v případě hrozící povodně apod.

Územní vymezení

Výjimka je povolována v Olomouckém kraji mimo území Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a Chráněné krajinné oblasti Jeseníky (zde je příslušným orgánem AOPK ČR) a mimo Vojenský újezd Libavá (zde je příslušným orgánem ochrany přírody újezdní úřad vojenského újezdu). Dále jsou z území, ve kterém je výjimka povolována, vyňata zvláště chráněná území národní kategorie (národní přírodní památka, národní přírodní rezervace) a jejich ochranná pásma, kde státní správu vykonává AOPK.

Rovněž nejsou tímto opatřením povolovány zásahy ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech (přírodní rezervace a přírodní památky), kde je příslušným orgánem ochrany přírody krajský úřad. Je to z důvodu zvýšené ochrany biotopů a společenstev v těchto územích podle části třetí zákona o ochraně přírody a krajiny.

V evropsky významných lokalitách (EVL) Morava - Chropýňský luh (část v území Olomouckého kraje) a Litovelské Pomoraví (severní část evropsky významné lokality mimo CHKO Litovelské Pomoraví), v nichž je bobr evropský předmětem ochrany, je povinnost udržet výskyt bobra evropského v příznivém stavu z hlediska ochrany. Zásahy ve zvláště chráněných územích a uvedených EVL budou na základě žádostí povolovány v samostatných řízeních. Případné konfliktní situace budou posuzovány s ohledem na specifické podmínky dané lokality.

Neexistence jiného uspokojivého řešení a udržení populace bobra evropského v příznivém stavu

Pokud činnost bobra vyvolává změnu parametrů upravených vodních toků a jiných vodních děl, lze uspokojivého výsledku dosáhnout pouze technickým opatřením, které obnoví původní stav. Na vodních tocích v přirozeném korytě, případně na revitalizovaných korytech (§ 44 odst. 2 vodního zákona), může být v některých případech činnost bobra tolerována. Riziko vzniku havarijních situací a poškození vodních děl mohou oprávněné osoby snížit pravidelnými kontrolami a včasnými zásahy. U zprůtočňování hrází je pro bobra evropského šetrnější provést jej formou drenáže hráze. Tímto postupem se však zcela neeliminuje vzduť na původní úroveň hladiny a není tím zajištěna plynulá průtočnost koryta při zvýšených průtocích. Proto je nelze využít ve většině případů. Při odstranění hráze mechanickým odebráním materiálu nelze však počítat, že bude efektivní jednorázový zásah. Zásahy je zpravidla nutné opakovat, neboť bobří hráz velmi důsledně a v krátkém čase dostavují.

V případech kácení dřevin bobrem lze doporučit ponechání alespoň části koncových větví dřevin na místě jako zdroj potravy, neboť ta je účelem kácení. Takto může být do určité míry sníženo množství kácených dřevin.

Činnosti, které jsou předmětem této výjimky, byly povoleny na základě zkušeností se situacemi v terénu, tak aby se dosáhlo potřebné efektivity zásahu. Pokud by v některých případech bylo nutno použít invazivní zásahy přímo proti jedincům bobra evropského, jako je odchyt a přenos jedinců, nebo dokonce jejich usmrcení, bude nutno řešit danou situaci individuálním povolením výjimky ze zákazů v samostatném správním řízení na základě žádosti.

V současné době má bobr evropský na území ČR několik stálých větších populací,

dále se dynamicky šíří a osídluje souvislé úseky toků (nejsilnější osídlení je v povodí řeky Moravy, a to včetně přítoků). Ohrožení existence druhu nehrozí. V Evropě je druh početně na neustálém vzestupu. Velikost populace v ČR je odhadována na 15 000 jedinců (početnost stanovená na základě známého výskytu bobrů a matematického modelování ČZU v Praze k 1. 7. 2020). Dopad povolených činností na populaci zvláště chráněného druhu živočicha byl proto vyhodnocen jako únosný. Zásahy se povolují v období, kdy nemají výrazně negativní vliv na přirozený vývoj jedinců (povolené zásahy je možno provádět mimo období odchovu mláďat a přezimování). Výsledkem odstraňování a zprůtočňování hrází je vynucené přemístění bobrů na jinou lokalitu, která může být jak méně, tak i více konfliktní.

Orgán ochrany přírody stanovil podmínku oznámení zásahu nejpozději 10 dní předem, a to z důvodu informovanosti orgánu ochrany přírody, zejména ve vztahu k třetím osobám, příp. k provedení kontroly na místě. V případě provedení zásahu dle čl. V. je stanovena podmínka jejich oznámení do 14 dní po provedení. Oprávněné osoby, které provedou zásah, mají zpracovat písemnou zprávu o tom, jaká opatření skutečně provedly a rovněž mají vyhodnotit výsledky, zda provedené zásahy splnily svůj účel a tuto zprávu předat orgánu ochrany přírody do konce kalendářního roku, ve kterém byly zásahy provedeny. Podmínka o zdokumentování provedených zásahů v daném roce a předávání zpráv o realizaci zásahů je stanovena z kontrolních důvodů a z důvodu informační povinnosti k uplatňování výjimek, která je zákonem o ochraně přírody a krajiny stanovena (§ 56 odst. 6 ZOPK).

Časové a věcné omezení výjimky

Krajský úřad bude na základě údajů o uskutečněných zásazích účinnost opatření vyhodnocovat. Doba platnosti opatření obecné povahy byla zvolena tak, aby byly získány poznatky o rozsahu a efektivitě uplatňování výjimky, popřípadě zda je třeba přistoupit k úpravě obsahu vydaného povolení výjimky.

Oprávněné osoby, kterým byly do doby účinnosti tohoto opatření povoleny výjimky ze zákazů u bobra evropského pravomocným rozhodnutím orgánu ochrany přírody, postupují podle vydaných rozhodnutí po dobu jejich platnosti. Poté budou oprávněné osoby postupovat podle výjimky stanovené tímto opatřením. Tato úprava respektuje dosavadní individuální správní akty tak, aby nebylo zasahováno do práv, které oprávněné osoby již nabyly platným pravomocným rozhodnutím.

K výkonu činností, které nejsou touto výjimkou povoleny, nebo pro žadatele mimo okruh zde uvedených oprávněných osob, budou na základě jejich žádostí vydávána samostatná rozhodnutí podle § 56 ZOPK.

Podle § 45 odst. g) ZOPK lze výjimku ze zákazu týkající se evropsky významné lokality udělit pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu zákona.

Výjimka povolená tímto opatřením platí pouze pro bobra evropského. Zákazy pro jiné zvláště chráněné druhy podle § 50 ZOPK nejsou dotčeny.

Poučení

Návrh opatření obecné povahy je podle ust. § 172 odst. 1 správního řádu doručován veřejnou vyhláškou, kterou krajský úřad vyvěsí na své úřední desce a současně zajistí vyvěšení na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodů se má opatření obecné povahy týkat. Zveřejnění bude provedeno i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Návrh opatření obecné povahy musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů.

K návrhu opatření obecné povahy může podle ust. § 172 odst. 4 správního řádu kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky.

Podle ust. § 172 odst. 5 správního řádu vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem veřejného práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, a další oprávněné osoby podle čl. II opatření obecné povahy, tj. správci vodních toků, vlastníci nebo správci vodních děl a staveb, mohou podat proti tomuto návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky k orgánu ochrany přírody ve lhůtě do 30 dnů ode dne jeho zveřejnění. Zmeškání úkonu nelze prominout.

O námitkách rozhodne krajský úřad, přičemž rozhodnutí o námitkách bude součástí odůvodnění opatření obecné povahy (dle ust. § 172 odst. 5 správního řádu). Opatření obecné povahy bude zveřejněno stejnou formou jako návrh. V souladu s ust. § 173 odst. 1 správního řádu nabude opatření účinnosti patnáctým dnem po vyvěšení na úřední desce krajského úřadu.

otisk úředního razítka

Mgr. Ing. Jitka Hejlová
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství
Krajského úřadu Olomouckého kraje

Příloha:

Potvrzení období vyvěšení Návrhu opatření obecné povahy č.j.: KUOK 122938/2025 na úřední desce.

Rozdělovník:

- Obce Olomouckého kraje - mimo obce na území chráněných krajinných oblastí a Vojenského újezdu Libavá
- Povodí Moravy, s.p., Dřevařská 932/11, Veverí, 602 00 Brno, IČO: 708 90 013, IDDS: m49t8gw
- Povodí Odry, státní podnik, Varenská 3101/49, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, IČO: 708 90 021
- Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 500 08 Hradec Králové, IČO: 421 96 451, IDDS:wwit8gq

- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Kaplanova 1931/1, Chodov, 14800 Praha 4, IČO: 629 33 591, IDDS:dkkdkdj
- Český rybářský svaz, z. s., územní svaz pro Severní Moravu a Slezsko, Jahnova 890/14, 709 00 Ostrava 9, IČO: 004 34 167, IDDS: wfqyvcs
- Magistráty a městské úřady – ORP Olomouckého kraje – vodoprávní úřad
- Olomoucký kraj – zde
- Česká společnost ornitologická, Na bělidle 252/34, 150 00 Praha 5, IČO: 496 29 549, IDDS: 3xfm2f9
- Český svaz ochránců přírody Šumperk, nám. Republiky 1643/2, 787 01 Šumperk, IČO: 227 14 171, IDDS: 2yzapr3
- Moravský ornitologický spolek - středomoravská pobočka ČSO, Bezručova 913/10, Přerov I-Město, 750 02 Přerov, IČO: 087 99 270, ID DS: 43wkqu2

Za správnost odpovídá: Mgr. Michaela Sobotková